

35. **Marktplein 7.** Nederlands Hervormde Kerk, rijksmonument uit 1489, gewijd aan St. Nicolaas vanwege de havenplaats. De grote uitbouw aan de zuid-zijde van 1850 is in 1973 afgebroken. Het mooie orgel dateert uit 1828 en is uitgebreid in 1849. Er zijn 2 luidklokken waarvan één dateert uit 1618. Zie ook de grafzerken met huismerken. Op het grasveld naast de kerk staat de beeldengroep "De Botterkopers" van 2001, ter herinnering aan de botermarkt van weleer.

36. **Kruisstraat 30 en 28.** Oorspronkelijk een eenvoudige dubbele arbeiderswoning uit begin 19de eeuw, is recent gerenoveerd.

ROUTE: Rechtsaf de Kruisstraat in.

37. **Kruisstraat 38 en 40.** Van oorsprong een stadsboerderij met voorhuis uit de 19de eeuw. Zie de laatste muurankers uit 1779 en 1810. Ook dit pand was eigendom van de fam. Muurlink, Dhr. Muurlink bekleedde ooit het ambt van schout. Het pand is prachtig gerestaureerd met oude handvorm stenen.

ROUTE: Van hier wandelen we de Kruisstraat verder tot aan ons beginpunt en parkeerplaats bij MOOI OLDEMARKT.

© Historische Vereniging IJsselham (HVIJ)
www.historischeverenigingijsselham.nl

DORPSWANDELING OLDEMARKT

1. **Startpunt bij Restaurant "MOOI OLDEMARKT"**, Kruisstraat 88 naast de rotonde, voor hapjes en drankjes en ruim voldoende parkeerplaatsen.

ROUTE: We wandelen de Kruisstraat naar het dorp tot de tweede grote kruising, fietsenwinkel op de hoek. Ga de Burg. Gerrevinklaan in en passeer het moderne woonzorgcentrum "DE LANDERIJEN". Wandel door tot de volgende kruising en ga linksaf de Klaas Muisstraat in, tot de kruising met de Hoofdstraat.

2. **Hoofdstraat 23A, hoek Klaas Muisstraat.** Dit is het Historisch Centrum IJsselham, de vestiging van de Historische Vereniging IJsselham. Hier bevindt zich een fraaie collectie documenten, oude foto's, boeken, archeologische vondsten en schaalmodellen. Zie voor toegang de mededeling ter plaatse en/of de website.

ROUTE: Ga rechtsaf de Hoofdstraat in en let op:

3. **Hoofdstraat 1.** Tussen de woonkamerramen bevindt zich op 50 cm vanaf de grond een ijzeren knobbel; dit is een NAP merkpunt. Er gaat een volksverhaal dat dit de waterhoogte was tijdens de overstroming in 1825.

ROUTE: Ga rechtdoor over de kruising en let op de volgende opmerkelijke huizen op de Koningin Julianaweg (voorheen Moddersteeg).

4. **Kon. Julianaweg 1.** In de 19de eeuw eerst de dokterswoning, later de woning van de burgemeester, zie de monumentale rode beuk en de christusdoorn. Er stond vroeger een treurwilg die herinnerde aan het zoontje van dokter Hanzon dat in 1861 is verdrongen. Waar, is niet bekend. Het bestaan van een vijver is nooit aangetoond. Wellicht een verbinding naar Huize Vijverwijk op nr. 5-7; dit was destijds eigendom van de fam. Muurlink. De naam verwijst naar het Vijverbos dat in 1835 is aangelegd.

5. **Kon. Julianaweg 2A,** Huize Linquenda, hetgeen betekent: "Dat verlaten moet worden". Karakteristieke vrijstaande woning uit 1912, vroeger bewoond door de invloedrijke handelsfamilie Verbeek.

6. **Kon. Julianaweg 20.** Woonhuis "Klasina" uit 1930 met bol gewelfd dak.

ROUTE: Terug naar de kruising bij het restaurant, let daarnaast op Frieseweg 1:

7. **Frieseweg 1.** Huize Dalwijk, gebouwd in 1835 en vele jaren bewoond door de burgemeester en later door de dokter. Het grote onbepaalde gazon met breed grindpad rondom wijst op het gebruik van ruituigen en koetsen. (De naam duidt op de buurtschap De Dal aan het eind van de Frieseweg, vroeger Watersteeg).

8. **Hoofdstraat 2, Hoekpand van Café-Restaurant Het Hof.** Dit type neoclassicistische herenhuis komt veel voor in Oldemarkt. Het gebouw wordt al vermeld als logement in 1757.

ROUTE: Ga nu verder de Hoofdstraat in en steek de kruising over.

- 9. Hoofdstraat 25** Dit woonhuis uit de 19e eeuw was van 1901 tot 1957 de pastorie van de Geref. Kerk. Het is breed maar nogal ondiep. Het schilddak heeft herstelde hoekschoorstenen.
- 10. Hoofdstraat 27.** Kerk van de Protestantse Gemeente Oldemarkt uit 1929, verving toen de oude gereformeerde schuurkerk, die in gebruik was vanaf 1902. Oorspronkelijk stond er nog een huisje voor, dit is nog te zien aan de rooilijn.
- 11. Hoofdstraat 36.** Woonhuis uit 1910 met nog vage Art Nouveau bloemmotieven.
- 12. Hoofdstraat 51.** Een gebouw met historie, van 1863 tot 1912 de gemeentelijke kleuterschool, daarna gebruikt door Vrijzinnige Belangen en later door Oldemarkt Fanfare. Van mei tot augustus huizen hier vaak gierzwaluwen.
- 13. Hoofdstraat 56.** Woonhuis, oorspronkelijk van de RK-familie Osse, daarna rond eind 19de eeuw de pastorie voor de NH hulpprediker. Het is onzeker of Ossenzijl naar de fam. Osse is genoemd.
- 14. Hoofdstraat 63 en 65.** Deze huizen waren vroeger in bezit van de familie Muurlink, van ouds bekend en met veel invloed. Van de oorspronkelijke trapgevel en de zonnewijzer is niet veel meer te zien.

Route: We wandelen nog steeds rechtdoor.

- 15. Hoofdstraat 67 en 69.** Nr. 67 wordt binnenkort in oorspronkelijke stijl terug gebracht. Van pand nr. 69 is de voorgevel gerestaureerd in dezelfde stijl als de vroegere manufacturenzaak.
- 16. Hoofdstraat 71.** Oorspronkelijk bakkerij in de 19^e eeuw, nu een woonhuis.
- 17. Hoofdstraat 76.** Het vroegere notariskantoor. Het huis ernaast is gesloopt maar was vroeger het hoogst gelegen huis dat droog bleef tijdens de watersnood van 1825, om die reden toen vrijgesteld van waterschapslasten.
- 18. Hoofdstraat 73.** Het oude Gemeentehuis, rond 1857 tevens Waag. De 18^e-eeuwse balans van de waag hangt nu bij de Historische Vereniging IJsselham (HVIJ). Het wapen boven de ingang is het oorspronkelijke wapen van Oldemarkt, een opstaande geopende gouden linkerhand in een groen veld; het wapen is nog niet afdoende verklaard.
- 19. Hoofdstraat 75 en 77.** Deze beide panden stonden al op de kadasterkaart van 1832. Nr. 75: Een inzwenkende lijstgevel die vroeger in Oldemarkt veel voorkwam. Nr. 77: Een halsgevel met klauwstukken en een vrouwenkopje onder de tuit, de laatst overgeblevene van dit soort.
- 20. Hoofdstraat 92.** RK Kerk van de H. Willibrordus, een rijksmonument uit 1883. Het is een driebeukige hallenkerk zonder transept uit de neogotiek; er staat een beeldengroepje van St.-Anna-te-Drieën. Naast de kerk een infopaneel over het Jabikspaad. De zwerfkeien achter de kerk fungeerden van 1892 tot 1962 als gewicht voor het uurwerk, dat nu in het portaal onder de toren staat opgesteld.

Noot: de Lambertusmarkt is genoemd naar St.-Lambertus, bisschop van Maastricht en Tongeren (645-705), naamdag 17 september.

- 21. Een kijkje in de Kerkstraat:** Het huisje met de scheve muur behoorde vroeger tot de woningen van de RK armenzorg.
- 22. Hoofdstraat 96.** Pand uit 1637 met twee bakstenen trapgevels; het is een rijksmonument en was altijd in bezit van de RK-familie Muurlink. Het mannen- en het vrouwenkopje in de gevel zijn bekend uit het familiewapen.

Dit pand keek vroeger uit over het toen nog onbebouwde Marktveld.

- 23. Hoofdstraat 93.** Dateert van 1835 en is recent gerestaureerd, de gevel gericht naar het kleinere **Marktplein**.
- 24. Café Sillehem.** De oude naam voor IJsselham luidde vroeger Silehem of in 1142 ook wel Seleham.
- Route: We wandelen kort het Marktplein op, thans voorzien van een overdekt podium; vroeger stond daar een muziekkoepeel.*
- 25. Marktplein 2.** Dit witte huis was vroeger de lagere school, zie de gedenksteen uit 1842. Later is het pand gebruikt als garage, vervolgens als supermarkt.
- 26. Marktplein 1.** Dit was omstreeks 1858 het bekende logement "De Harmonie".
- Route: We wandelen terug naar de Hoofdstraat en slaan daar linksaf.*
- 27. Hoofdstraat 99+101.** Dubbel woonhuis met een hoog schilddak van ca. 1860. Dit type kwam destijds veel voor in Oldemarkt. Let op de houten dakkapel met gesneden windveren onder het zadeldakje.
- 28. Hoofdstraat 140.** Het smalste woonhuis van Oldemarkt. Het is onlangs gerestaureerd. De broer van de bakker van nr. 142 ging hier wonen om zich aan zijn stu-die te wijden voor NH hulpprediker ('evangelist').

- 29. Hoofdstraat 144.** Woonhuis van 1912, toen van de bekende familie Verbeek. Let op de blokversiering, de bijzondere ingangsportiek en de geknikte metselwerk gevel; daarin drie trapjes en een natuurstenen punt.
- 30. Hoofdstraat 146.** Museum Radio Home. Rond 1675 herstelde Oldemarkt zich na de krijgshandelingen in 1672; de gevelsteen beeldt dit uit. Hierop een man in wapenrok en met perkamentrol, de handel was weer veilig. De economie kwam weer op gang. Het pand was lange tijd de opslagplaats voor de korenmolen van Maa Luiten Verbeek.
- 31. 't Butent 8.** Het bekende Veerhuis uit 1821 met een trap uit 1859; in de geveltop een Jakobs-schelp. Het pand werd gebouwd als pakhuis voor een kuiperkoopman en werd later bewoond door burgemeester Koning. Het pand deed ook lang dienst als schipperscafé en is nu een particulier bewoond rijksmonument.

- 32. 't Mallegat.** Oorspronkelijk Marcksloot en later Molenvaart; het is de 1,5 km lange verbinding met rivier de Linde die lang geleden 10 km westwaarts bij Kuinre uitmondde in de Zuiderzee. Het voorste deel werd in 1964 gedempt en in 1984 weer uitgegraven.

Vroeger stonden aan het Mallegat twee korenmolens en twee wipwatermolens. De bekendste daarvan was "Martens Meulentien". Deze is vaak afgebeeld. Er waren ooit ook twee zuivelfabrieken.

Route: We houden het Mallegat aan onze rechterhand, we gaan linksaf en gaan de Krukmansveldweg in, kort daarna linksaf het voetpad richting Marktplein.

- 33. Marktplein 4.** Hier stond het Gemeentehuis van de voormalige gemeente IJsselham (1973-2001). Het gebouw is afgebroken in 2015.

- 34. Marktplein 6.** De NH pastorie van 1870 met twee stoeppalen, ook een koetshuis en een mooi sierhek.

Route: We steken het plein recht over, het "Domineespad" naar de kerk.